

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, július 25.

A kilencszázados Jubilaeum.

A magyar kereszténységnek s a magyar királyságnak, a magyar szent koronának kilencszázados jubilaumi ünnepei előtt állunk. Hazafiúi mélységes fájdalommal látjuk, hogy az Európában legrégebb királyi trónnak, Szent-István dicsőségesen uralkodó utódjának alkotmányos magyar kormánya szerint nem nemzeti ünnep annak a magyar szent koronának kilencszázados jubilauma, melynél becsesebb ez idő szerint az egész világon nem koszoruzza uralkodó fejét, természetesen nem anyagi értékét tekintve.

Szegény magyar hazánk mi volnál te, mi lenne belőled annyi nemzetiségű ajku fiaid mellett történelmi jog nélkül? És jelenlegi magyar kormányod előtt ezredéves multad legfontosabb történelmi eseményének kilencszázados jubilauma nem ok arra, hogy nemzeti ünneplés tárgya legyen! Szerencsére a kormány és a nemzet nem azonos fogalmak.

A magyar katolikus egyháznak mindenha elévülhetetlen dicsősége, büszkesége leendő, hogy megtesz mindent, a mi tőle telik, hogy a történelmi hagyományokból táplálkozó hazafias érzelmekre rendkívül becses ünnep méltóképpen meg legyen tartva.

Egy idő óta mintha ébrednének az alvó, vagy mesterségesen elfojtott lelkiismeretek.

A sajtó egyrészében hangosan nyilvánuló bünbak-keresés, mintha a lelkiismeret mardosásából származnék.

A kormány számoljon lelkiismeretével, ha tud s majd feleljen a történelem ítélőszéke előtt. Az élő nemzet megfogja-e számoltatni? Ez a kérdés a politikai jóslások terére vezetne; azért ezt mellőzzük; csak a tiszta tényállás igaz színben való feltüntetése végett a bünbak-keresés közben világgá bocsátott valótlán hirtelések és helytelen kombinációk helyre-igazításául constatáljuk a következőket:

A magyar püspöki kar a bibornokhercegprimás elnöklete alatt még *mult évi szept. 15-én, tehát elég korán*, s nem mint igaztalanul vádolták *elkésve*, állapította meg a jubilaumi ünnepeket következőleg:

a) közös pásztorlevelet bocsát ki. Ez megtörtént s ennek kihirdetésével kezdődött országszerte a jubilaumi 1900-ik év;

b) Nagyboldogasszony ünnepét 1900. évben lehetőleg nagy fényvel s a nagymélt. *püspöki kar tagjainak jelenlétében két történelmileg nevezetes helyen: Esztergomban és Székesfehérvárott* üli meg a hívő nép bevonásával.

Tehát egyszerűen rágalom számba megy az a hiresztelés, mintha augusztus 15-én a püspöki kar tagjainak a két történelmileg nevezetes helyen megoszlása, holmi pártoskodást, Steiner Fülöp székesfehérvári püspök s párthiveinek a hercegprimás, vagy bárki ellen tüntetését akarná jelenteni.

Ez a kettős nagy fényű ünneplés a püspöki kar egyértelmű megállapodását képezi; melynek az volt éppen a célja, hogy lehetőleg mindkét történelmileg nevezetes helyen több püspök legyen jelen. Steiner Fülöp püspöknek szereplése e

kettős ünneplésben csak azért és annyiban lép itt előtérbe, mert *Székesfehérvárnak* ez idő szerint ő a püspöke. És Székesfehérvár magától érthetőleg lőn megválasztva az egyik történelmileg nevezetes helynek e jubilaumi ünnepeknél; mert Szent-István első szent királyunkhoz *Székesfehérvárt, az ősi koronázó várost* szintén a legszentebb emlékek fűzik.

Elég arra utalnom, hogy Székesfehérvár az ő sirhelye s ott őriztetik ma is nagy tisztelettel Szent-István királyunk fejereklyéje. Ha valaki nem is tudná, hogy a szentek tiszteletében mily kiváló szerepe van a szentek sirjának, nyughelyének; hanem csak nemzetünk történelméhez konyit: egész természetesnek, hogy ne mondjam szükségszerűnek, kell találnia a székesfehérvári ünneplést.

Az is igaz, hogy az volt az eredeti terv, hogy magyar hazánk két bibornoka közül mindegyik ünnepen *legyen egy-egy* s mivel nagyon természetes, hogy a bibornokhercegprimás nem hagyhatja el a saját székhelyén, amint megállapított egyik történelmileg nevezetes helyen tartandó ünnepet, a *székesfehérvári* ünnepen való pontificálásra *Schlauch Lőrinczet*, a másik magyar bibornokot kérte fel már akkor a székesfehérvári ünnep rendezésében illetékes székesfehérvári püspök. Az is bizonyos, hogyha Schlauch bibornok-püspöknek, ki augusztus 16—18 napjain József főherceg ő csász. és kir. Fenségét székhelyén, Nagyváradon lesz szerencsés vendégeül tisztelhetni, magas életkora mellett a fárasztó főpapi ténykedést a rövid idő alatt teljesítendő hosszú utazásokkal magára lehetne vállalnia, mi-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szerelmes esték.

I

A kis Vénusz, e népszerű csillaga a szerelmeseknek, pilláit felnyitotta. S az este eljött im.

Valaki nótát dudorászva sietett az utcán végig. Ferencz ur, a tanárjelölt, ki az alvó iparkodott. Jávor Annuskáék házána azán befordult. Lihegve nyitott be az ajtón és lélegzete köszönéskor elakadt. A mi a sietségtől vala.

Jávorné, mamája Annuskának, már kissé reszkető ujjával megfenyegette.

— Ferencz ur, miért nem vigyáz a tüdejére! Majd egyszer csak megjárja.

Jávorné e szóknál jószágos pillantással nézte Ferencz urat, de Annuskát is. És valamit gondolt. Kegyed talán sejtí is, hogy mit.

Ferencz ur az intelmet megköszönvén, megcsókolta Jávor-mama kezét. Annuskáét pedig csak akkor, ha elforult az anyja. De ekkor háromszor éppen. Még többször is szeretne volna, Annuska azonban nem engedte. A mamája észre találja venni, attól félt.

A mohó Ferencz ur egyelőre a kevéssel is beérte s neki a három csók nagy gyönyörűsége

gére volt. Mert Annuska keze rugékony vala, mint valami apró lapdácska és könnyed s a csókok igen-igen jól estek rajta Ferencz ur ajakának, a melyen bajusz is göndörödött már.

— De én kegyednek a tanárjelöltet be sem mutattam még.

Szabó Ferencznek hívták — elég közönséges név, ugyebár? — s utolsó vizsgájára készült abban az időben, a melyről itt rovom az írást. Magas, barna fiu volt, elég csinos és azt hiszem, kegyed sem találta volna ellenzenvesnek.

Szabó az Alhidy báró fiait nevelte. Itt keresztelték el Ferencz ur-nak, a mely czimzés neki is megtetszett s rövidesen általánossá lőn.

A nyarat a báró-fiukkal rendszerint Tóvölgyön töltötte. Jávorné, a báró egyik ispánjának özvegye is itt lakott a lányával. Így ismerkedtek meg ők: Annuska és Ferencz.

Amaz estén pedig, a melyen Ferencz ur az alvó sietett, jegyesek is voltak már. Sima kerek gyűrű fénylett ujjokon s a családi tűzhely szelid lángját hozta eszükbe.

Am e gyűrű, mintha bilincs is lett volna egy kissé. Mert Jávor-mama eljegyzésüktől kezdve szigoruan fogta őket. A világi nyelvtől félt ugyanis. És Ferencz ur ezért bizony még kezét sem csókolhatta meg kis menyasszonyá-

nak — nyilvánosan, a hogy fentebb olvashatta is kegyed.

A fiatalok ezért alig várták, hogy leszálljon az est. Ekkor a Rába partjára sétáltak ugyanis és Jávor-mama kőn a fűzek alatt szigorúságából engedett . . .

Tudom, most kegyed is gondolja már, miért sietett Ferencz ur az utcán végig, mihelyt a szépszemű Vénusz pilláit felnyitotta.

A titkos kézcsókokig is eljutottunk már. Ezek mindig bevezetését képezték az estének s utánok a takaros alvó házból a mama őrizete alatt sétára indulának. Így most is.

Az utcán virágzó hársfák egymásfelé ábrándosan hajladoztak s a levegőbe illatot szórtak. Annuska és Ferencz nem győztek betelni az est gyönyörűségével. Mert egyike vala ez ama csendes, csillagos, szerelmes estéknek, mi-ken vágyak, álmok és ábrándok és sejtelmek szállanak fűből-fából, mintha a fiatal szívek az illatot, a mi bennük lakozik ilyenkor, mind ki-lehelnek és az usznék hullámosan, ringatózva az ég alatt . . .

A tanárjelölt és menyasszonya egy darabig szótlanul haladtak egymás mellett, csak a lelkük beszélt a szemeik sugarában. A lelkük, mely szomjasan szitta magába illatát, üdeségét a szerelemnek ez estén.

Igy értek ki a folyó partjára, a hol fűzfák bólogatták hajlékony ágait. Itt csendes volt

kor az idén is egész teljességében személyesen végzett urnapi ájtatosságon szerzett tapasztalat is kiméltre int; a székesfehérvári ünnepségen Isten segítségével csakugyan Ő pontificálna.

c) A Szent-István napján Budavárbán lehetőleg az egész püspöki kar ünnepélyes megjelenése mellett ünneplés a megfelelő módon Ő Felségét, az apostoli királyt is hódolattal felkérendi, hogy az ünnepélyen résztvenni legkegyelmesebben méltóztassék.

A miből világos, hogy nagyon bölcs tervszerűséggel háromszoros nagy ünnepség volt elhatározva. A két történelmi nevezetességű vidéki helyet megosztja egymás közt a püspöki kar, s a legelső ünnepen, az ország szívében egyesül.

Kell ennél világosabb czáfolata a rágalmozóló hirdetett püspöki kari pártoskodásnak?

Az ünnepségek közelebbi előkészítése az illető helyeken folyik s habár még csak Esztergom és Székesfehérvár felől jő a legtöbb hír, de hogy a budavári ünnepség is készül, annak legfőbb bizonyossága, hogy már azt is tudjuk, hogy Budavárbán Felséges Urunk Királyunkat, József főherczeg Ő csász. és kir. Fensége fogja képviselni.

Van még három program pontja a püspöki kar közös megállapodásának; ezek azonban a hírlapi támadásokon kívül állván, ezuttal hallgatunk felőlük.

Végkövetkeztetésül még csak azt jegyezzük meg, hogy ily nagyszabású ünnepségek rendezésénél a kivitelig módosulások is történhetnek; a részletek végrehajtásának egyik-másik részét tán gyorsabban és szerencsésebben is lehet eszközölni: de az kétségtelen, hogy a nagymélt. püspöki kart, mint testületet ezen ügyben nem gáncs, hanem csak hálás köszönet és dicséret illetheti.

X—Y.

Ismét a főispánokról.

A főispán kérdés megint csak kisért a kormány tagjai között. A legutóbbi minisztertanácsban kimondották, hogy egyelőre nem is

minden s kíváncsi szemek őket itten nem zavarhatták.

Kart-karba öltve sétálgattak és meg-meg álltak közben-közben. Lábuknál a Rába sebesen sahogott.

A hű, kis esti csillag mégis tükröt talált benne és kaczeron nézegette magát. Annuska és Ferencz pedig azon tündöttek, ha vajjon oda fenn az égen tündöklie szebben, vagy idelell a vizen.

Ferencz ur aztán sokat beszelt lágyan, olvadozva a két, kis szobáról, a melyben ők laknak majd — mert szűkös tanári fizetésből eleinte aligha telik többre — a konyháról, melyben Annuska főzőkanállal fegyverkezik, a menyecskefőzőtőrtől s a kékbabos bluzáról, no meg a patyolatfehér kötényről, a min kulcsok zörögnek. Mert Ferencz ur e ruhákat igen szerette.

Annuska szíve remegre, boldogan hallgatta a ringató beszédet.

Egy odvas vén fa alatt állottak ekkor, mely árnyával eltakarta őket. A mama szeme elől szinte eltűntek itt. A mama így estéknél különben is engedékenyebb volt, a mint tudva van.

Ferencz ur a jövőn merengve egyre közelebb hajolt Annuskához, aztán egyszer csak erősen magához ölelte és ekkor csókok özönlöttek el a kis menyasszony arcát, a szemét s a szőke haját. Meleg, szapora csókok, megannyi kifejezett sóhajlás és sürűen hullot-

gondolnak a híres restaurációra, a melyet főispánkérdés czímmel gyűjtőnévben foglalnak össze. Nyomban utána következett azoknak a főispánoknak a fölmentése, akik beadták lemondásukat. Most pedig ez a hír, hogy ezidőszerint az erdélyi főispánokra került a sor. A kormány e forrás szerint szilárdan eltökélte, hogy az erdélyi főispánok között nagy változásokat fog eszközölni, úgy hogy — ha ezt a kifejezést alkalmazni lehet — valami razzia-félt inszenál. Mi keltette fel a purifikáció hajlamát a miniszterelnökben újra, azt egyelőre sürű homály fedi.

A horvátországi magyar bevándorlás.

A horvátországi ellenzék német lapjának egyik munkatársa a napokban beutazta Horvátország egy részét, az ugynevezett Podravínát, a magyar-horvát határon levő földterületet. — Utazásáról irt beszámolójában a következő érdekes kis részletet tanáljuk:

Belovár vármegye földjének jelentékeny része már idegen kézen van, ami főleg a a magyarországi bevándorlás szempontjából fölülte sajnálatos. Némely faluban már hetven magyar földbirtokos is van, akik néhány száz forinttal jöttek az országba s időközben nem ritkán megtízszerezték a vagyonukat. S míg például a bevándorolt cseheknél már az itt termelt első generáció beolvad népünkbe, a magyar híven megtartja nemzeti jellemvonásait, amely törekvésében főleg a Magyarországból átjövő lekipásztörök támogatják.

Ékesen szóló bizonyítvány ez a dunántúli magyar faj erejéről és életrevalóságáról. S ami fő, még csak köszönettel sem tartozunk érte a horvát újságíróknak.

Az ujonczlétszám felemelése és a honvéd-tüzérség.

Talán megvalósul azoknak a magyar politikusoknak jogos óhaja, akik évről-évre követelték hosszú idő óta, hogy a m. kir. honvédség tüzérséggel egészítették ki. Az ujonczlétszám fölemelésére vonatkozó tervekkel együtt most készülnek ugyanis a honvédelmi miniszteriumban a honvédségnek tüzérséggel való felszerelésére vonatkozó tervek is. Az ujonczlétszám emelésére vonatkozó terv szerint mindazokat a honvéd gyalogezredeket, melyeknek most csak három zászlóaljuk van, négy zászlóaljra fogják

tak, mint valami illatos virágos. Annuska feje zibbadtan pihent völegénye karjaiban és mikor elhagyta Ferencz ur, menyasszonya álomittasan sutogta hosszan, kényesen nyujtva a szót:

— Meég, no még...

Ferencz ur pedig durczásan felelte:

— Hogyne! Majd mindig én!... Most magán a sor.

A mama ekkor közbeszólt a fák mögül:

— Annuskám! Hol vagytok fiam? Haza megyünk, későre jár. No egy-kettő!

Annuska ez ellen kifakadt, mondván:

— Istenem, ez a mama milyen!...

Hanem azért lopva mégis megcsókolta Ferencz urat.

De indulni kellett. Jávör-mama türelmetlenkedett. S mikor megindultak, tanácsokat osztogatott:

— Terítsd magadra a nagy kendődet, leányom, meg ne hűlj.

Annuska pedig gyöngéden simult Ferencz oldalához és úgy nézett a szemébe.

Azt mondta:

— Köszönöm mamácskám, nem fázom.

Már hogy is fázott volna! Mikor olyan melegség játszott a szívével...

S így vala akkor a tavasz s a nyár minden csendes, csillagos, szerelmes estéjén...

(Vége köv.)

kiegészíteni s eképpen a honvéd gyalogság tizen-nyolcz új zászlóaljjal gyarapodnék. Állítólag a honvédségnek ez a kiegészítése tulságos új kiadást nem okozna, mert minden honvéd ezrednél már most meg van egy háboru esetén felállítandó pótzászlóaljnak nemcsak kerete, hanem, teljes felszerelése és fegyverzete is. Tetemesebb költséggel jár a honvéd-tüzérség szervezése. A törvényhozás elé, az osztrák viszonyok miatt, ezek az újítások az idén nem kerülnek s egy évre az ujonczlétszám provizorium alapján a régi marad.

Bonyodalmak Szerbiában.

Nem a kis király magánügye többé Masinnéval való eljegyzése, hanem egész Szerbiáé s még nagyon fontos következményei lehetnek a vasárnapi proklamációnak. Újabb értesülések szerint ugyanis Milán király csak azért ellenzi fia házasságát, hogy ez által bonyodalmakat idézzen elő s fiát lemondásra bírva, ismét maga kerítse kezébe a kormánypalczát. Az a sok lemondás, mely a szerb király völegénységét nem kevésbé elkeseríti, egyenesen Milán műve s az egyszer megindult lemondási mánia egyre jobban terjed, mert félni kezdenek Milán visszatérésétől, ki mindinkább a jövődöbeli szerb királynak tűnik fel.

Nemcsak Milán ellenzi fia házasságát, de ellenzi az egész szerb nép, mely nem tartja méltónak a trónhoz, hogy annak birtokosa volt kedvesét vegye feleségül. Állítólag a metropolita ki is adta a papságnak a rendeletet, hogy senki a királyt megesketni ne merje.

Ha Sándor királynak ilyen kellemes a völegénysége, milyenek lesznek majd a mézes hetei?

*

Legújabb távirataink a következők:

Az új szerb kabinet.

Belgrád, jul. 25. (Saját tud. távirata.) Az új kabinet megalakult és pedig következőképen; *Jovanovics Aleksza*, a felebbezési törvényszék elnöke — miniszterelnökség és külügy, *Popovics Lázár*, a semmitőszék elnöke — belügy, *Antonovics Nasztasz*, belügyminiszteriumi osztályfőnök — igazságügy, *Popovics Mika dr.* volt keresk. miniszteriumi osztályfőnök — pénzügy, *Vaszil Milos* alezredes, a király hadsegéde — hadügy, *Jovanovics Andras* műszaki ezredes — közmunkaügy, *Szpaszics Dusan* keresk. min. osztályfőnök — kereskedelemügy, *Marinkovics Pál* ügyvéd — közoktatásügy. — Ma egy ukáz jelent meg, amely a politikai elitélteknek kegyelmet ad. Csak azok nem kapnak kegyelmet, akiknek közvetlenül részük volt a Milán király ellen tervezett merényletben.

Vélemény a kabinetéről.

Belgrád, jul. 25. (Saj. tud. táv.) Idevaló hivatalos körökben, azt mondják, hogy az új kabinet határozottan semleges jellegű lesz. Két tagja katonatiszt, a többi részben aktív, részben volt hivatalnok. *Jovanovics* miniszterelnök, a ki a külügyi tárcazt is elvállalta, mérsékelt haladóparti ember, a belügyminiszter és a kereskedelmi miniszter liberális. *Popovics* pénzügyminiszter, a ki évek során át mint osztályfőnök működött *Vujics* volt pénzügyi miniszter mellett, mérsékelt radikális. Az egyes minisztereknek ez a pártállása azonban, úgy mondják, egyáltalán nem nyom a latba. Az amnesztia híre a lakosság minden rétegében nagy örömet keltett.

Milán és fia.

Belgrád, július 25. (Saját tud. táv.) Mind általánosabb lesz a nézet, hogy Milán csak azért ellenzi oly feltűnően fiának házasságát, hogy Sándort lemondásra bírja. De még ha le is mondana a trónról — így híresztelik — még akkor sem engednék meg Sándornak, hogy nőül vegye Masin asszonyt, hanem Szerbia belsejében egy birtokot jelölne ki neki, hogy ott éljen együtt kedvessével. de a pap áldása nélkül. Egy szerb államférfi, ki most járta be az országot, azt mondja, hogy a nép el van keseredve Sándor házassági terve fölött.

Sándor király tegnap 3 óra hosszat időzött menyasszonyánál. A fiatal király nagyon szomorú. Leghűbb emberei hagyták már el, köztük magántitkára Velkovics, orvosa Muhl és Konstantinovics, a testőrség parancsnoka, a kinek szép leányát szánták a királynak feleségül. Ezek az urak mind Milán bosszujától félnek, ezért mondtak le.

Belgrád, július 25. (Saját tud. táv.) Milán és Sándor királyok közt rendkívül elkésedett harcz folyik. Milán Bécsben marad és innen folytatja hadjáratát fia ellen. A volt király naponként százával kapja a táviratokat Belgrádból és Zimonyból. Azt hiszik, hogy Milán a hadsereg bizalmára támaszkodva, a legvégsőt meg fogja kísérelni. Sándor király ma reggel táviratot küldött Mihájlovcics bécsi követnek, amelyben tudatta vele, hogy fölmenti követi állásától. Attól tartanak, hogy Mihályt Milán, kinek főparancsnoki állásától való fölmentését tegnap közli a hivatalos lap, Belgrádba érkezik, komoly válság fog kitörni. Milán hívei csak az ő megérkezését várják, akkor dől el majd minden.

A meggyanusított menyasszony.

Bécs, július 25. (Saját tud. táv.) Milán király valósággal tombol haragjában. A volt király fiának eljegyzését egy levélből tudta meg, amelyet Sándor király benső barátjával küldött Karisbadba. Milán a levél vétele után így kiáltott fel:

— Azt látom, hogy Sándor megőrült. Mi is jutott eszébe! Hiszen tönkreteszi a dinasztíát! En szerb hazafi létemre nem járulhatok hozzá, hogy fiamat országából kikergessék. Es emellett aztán Szerbiát is tönkreteszi!

Milán még mindig nem tudja mit fog tenni. A volt király és környezete *gyalázó szavakkal és mindenféle gyanúsításokkal illette Sándor menyasszonyát.* Így Milán környezetének egyik tagja azt mondta, hogy *Masinnét férjének megmérgezésével gyanúsították és hogy a belgrádi büntetőtörvényszék emiatt meg is indította ellene az eljárást,* a melyet azonban később megszüntetett. A belgrádiak ez okból csodálkoztak azon, hogy Masinnét udvarhölgygyé kinevezték. Azt állítják továbbá, hogy Belgrádba való visszatérése után megtiltották neki, hogy a palotában látogatást tegyen. Azt mondják, hogy Masinné nagyon okos asszony és hogy a fiatal és tapasztalatlan királyt egészen behálózta.

Milánról.

Belgrád, július 25. (Saj. tud. táv.) Milán az ujonnan felajánlott főhadtestparancsnokságot visszautasította és az állásáról *végleg lemondott.*

Tervek Sándor ellen.

Belgrád, július 25. (Saját tud. táv.) Milán főhadparancsnokot itteni hívei táviratilag tántoríthatatlan ragaszkodásukról biztosították. Fölkérik, jöjjön rögtön Belgrádba, s ha nem sikerül Sándor királyt házassági tervéről lebeszélni, bírja rá a trónról való lemondásra s újból ő, Milán vegye át az uralkodást.

Nagy izgalommal várják ide Milánt s attól tartanak, hogy Sándor király, ha atyja ellene szegülne akarátának s esetleg fenyegetésekkel akarna rá hatni — elfoghatja s az ország elhagyására fogja kényszeríteni.

Kormánykörökben azon vannak, hogy a szkupstinát hívják össze s miután tudva van, hogy Sándor király nagymérvű idegességben szenved, helyezték gondnokság alá s Milán volt királyt válaszsák meg régensül, vagy egy régensséget nevezzenek ki Sándor király mellé.

Királyunk és az eljegyzés.

Bécs, július 25. (Saj. tud. táv.) Ferencz József király arra a hirre, hogy Sándor király jegyet váltott Masinnéval, azonnal magához hivatta az Ischlben szabadságon levő Horlicska alezredes, belgrádi osztrák-magyar katonai megbízottat, akit utasított, hogy azonnal Belgrádba menjen. A katonai megbízott ma reggel Bécsen és Budapesten át a szerb fővárosba utazott.

A szerb királyt nem szabad megesketni.

Belgrád, július 25. (Saját tud. táv.) Sándor király *már tegnapelőtt megakart esküdni menyasszonyával,* de a szerb metropolita ezt a kérését megtagadta.

A metropolita egyszersmint az *összes szerb papoknak megtiltotta, hogy Sándor királyt megeskessék.*

Sándor a belgrádi tisztetekhez.

Belgrád, július 25. (Saját tud. táv.) Sándor király ma összehívta az összes belgrádi katonatiszteteket, a kit előtt felolvasta esküjüket. Majd a hozzájuk intézett szavaiban a következőket mondotta:

— Bármily nagy hálával viseltetem atyám iránt, *tántoríthatatlanul ragaszkodom a házasságomhoz. Senki beleszólását nem tűröm.*

A kijelentett szavak óriási hatást keltek és a jelen voltak háromszoros *szívót* kiáltottak.

Az esküvő napja.

Belgrád, július 25. (Saj. tud. táv.) A legújabb hir szerint *Innocenczius* metropolita már megadta az engedélyt az esküvőre. Az esküvőt *holnap,* vagy legkésőbb *vasárnap* tartják meg.

Milánra nincs szükség Belgrádban.

Belgrád, jul. 25. (Saját tud. táv.) Sándor király két magasrangú államtisztviselőt küldött *Milánhoz* s kéri, **hogy ne jöjjön Belgrádba.**

Óriási tüzvész Várad-Velenczén.

— A Moskovits-gyár égése. —

Tegnap hajnalban óriási tüzvész pusztított a *Moskovits* Mór és fia szeszgyár telepén. Éjfél után fél három óraker fordult meg a vészharang, az óriási tűz lángja mellett egész reg-

gelig kísérteties fényben volt az egész *Várad-Velence.* Az utcákat végig lármázta a trombita harsogás, robogó kocsik, a szaladó emberek lármája, s az álomból felriadt lakosság ijedten tolongott ki a házból a népes utcákra.

Agyártelepen a munkások már korán reggel gyülekeztek, a kik észrevették, hogy az istálló padlásán egy lángnyelv lobban fel. Rosszat sejtve rögtön fellármázták az egész telep cselédségét, s hozzá láttak az oltáshoz.

Azonban mind hasztalan volt. A tüzes napok melege kiszáritotta az épület tetőzetét, s a tűz pár pillanat alatt az egész tetőzetet végig terjedt. Pár pillanat műve volt, s az egész épület óriási lángban állott.

Később jött egy kis eső, s már azt lehetett gondolni, hogy a tüzet terjedésében gátolni fogja, azonban az csak hamar elállott, s a felkerekedett szél még jobban szította. *Moskovits* Miklós dr., a fiatal tulajdonos először is megparancsolta, hogy a gőzt a kazánból kibocsássák, nehogy valami nagyobb szerencsétlenség következék be.

Csakhamar jött a tűzoltóság is, a mely megfeszített erővel látott hozzá az állatokkal telt istállók oltásához. Többen bementek az istállóba és elválták a lovak kötőfékeit, melyek megriadva száguldottak kifelé. Az ökrök azonban nem mozdultak, s a nagy félelemtől csak bögtek, kiterelni azonban nem lehetett. Nagy részük benn maradt, s ott pusztult el vagy *kilenczven* darab.

Az óriási tüzet nagy erőfeszítéssel, szerencsére lehetett lokalizálni, mert ha átcsapott volna a szeszraktárra, borzasztó katasztrófa keletkezhetett volna.

Az oltásnál jelen voltak *Mezey* Mihály tűzoltóparancsnok, ki szorgosan vezette tüzoltóit, *Rimler* főkapitány, a ki egész reggelig volt jelen, továbbá *Pataky* fogalmazó, *Lőrinczy* Szabó és *Horváth* biztosok.

A nagy szélvészben egész tűzőzön hullott a szomszéd házakra, s nagy szerencse, hogy más házak nem gyulladtak ki. — Az istállókön kívül két raktár teteje teljesen leégett, s még több szomszéd épületen is nagyobb kár esett.

A tűz okozta kár körülbelül *nyolcven-ezer korona* s a tulajdonosok szerencséje, hogy minden biztosítva volt.

Idegen alakok.

Pár hét óta sokaknak feltűnt a város különböző pontján, egy-egy sötét kinézésű, elhanyagolt külsejű, alak, kik részint lesve-lesik a kofák asztaláról lehulló ferges gyümölcsöt, hogy felkapkodják éhük csillapítására.

Ezek az alakok a Romániából kiszorult zsidóság elcseppent részei.

Előre is lehetett gondolni, hogy mindenütt marad nyo a Magyarországon ennek az új népvándorlásnak, s hogy intézkedés hiányában minket fognak boldogítani Románia levetett zsidai.

Ebben az új csurranás-cseppenésben pedig semmi öröme nem fog tellni sem az országnak, sem a némileg már át hasonult hazai zsidóságnak.

Elvégre is még a legszabadelvűbb Amerika is gondoskodott védelmi törvényekről, mely szerint vagyontalan existenciákat be nem ereszt földére; miért eresztünk mi?

Galiczia felől is Románia felől is huzódnak befelé. Összes ingóságai egy tarka zseb-kendőbe vannak bekötve, összes ambíciójuk vagyont szerezni bármilyen áron, összes tudományuk

a közvetítés és irtózás a produktív munkától. Elemük az árverés, vásár és uzsora.

E mellett a legfanatikusabb elem épen műveletlensége folytán ez a vándor hernyó csapat, mely még templomában sem tűri meg a magyar szót.

Ezek az új jövővények nincsenek sehol mint polgárok kezelve. Éppen azért az adó és egyéb terhek alól ki bujnak, de minden hasznot el zsebelhetnek.

Ami iparos van köztük addig dolgozik, míg en detail, később en gro nem kölcsön ügyleteskedhetik.

Ez volt bajuk Romániában is. Ne csak óbégatni tessék a sorsukon, hanem utána nézni sorsuk okának. Eppen olyan viszonyokat teremtetek oda át ez elemek, mint nálunk a ruthének között, de még nálunk antiszemitizmus korlátozni működésüket, addig oda át ajtót mutattak nekik.

Jó lenne illetékes köröknek utána nézni, hogy eme vándorok oda jussanak, ahová indulnak — Amerikába.

Ez éppen olyan érdeke a honi zsidóság-nak, mint a még idáig teljesen el nem lepott népnek.

Dr. Wolafka Nándor jubileuma.

Arról a nagyszabású és fényes ünnepségről, melylyel a debreczeniek ünneplik meg Wolafka Nándor dr. pappá szenteltetésének negyedszázados jubileumát, ismételt megemlékeztünk lapunkban, közöltük a részletes programot is. Egész Debreczen város intelligens társadalmá az összes egyetek és társulatok sietnek részvételüket a rendezőségnek bejelenteni. A rendezőség pedig a felhalmozódott munka közepette az iskolai ünnepségek lefolyásáról szóló programmal csak most készülhetett el, melyet teljes terjedelmében az alábbiakban közlünk:

Az elemi leányiskolában.

A róm. kath. leányiskola következő tartalmu meghívót bocsátotta ki:

Meghívó a róm. kath. elemi iskola növendékei által föltisztelendő Dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost kanonok ur Ó Méltósága, pap fölszentelésének 25. évfordulója alkalmával az 1900. évi július 28-án este 7 órakor a leányiskola emeleti nagy termében tartandó ünnepségre.

Az ünnepség sorrendje: I. Üdvözlő ének. II. Alkalmi színjáték. Három képen dalokkal és zenével. Személyek: Első kép: Erdei nyaraló Debreczen környékén. Ella nevelőnő, Adamek Vilma. Margit, Béla, Laczi, Pisti testvérek: Serfőzy Ilonka, Husz Böske, Reisz Lipót, Bóczán Laczi. Második kép: Ugyanazon erdős vidék. Tündér királyné: Csáky Viola. I., II. a gyermekkor tündérei: Husz Böske, Ormós Ilonka, III., IV. az ifjúság tündérei: Hetey Mariska, Husz Miczi. V., VI. a férfikor tündérei: Ujváry Ilonka, Fülöp Vilma. Ella, Adamek Vilma. Margit, Serfőzy Ilonka. Pisti Bóczán Laczi.

III. Üdvözlő dal. Harmadik kép: Hódolat az ünnepelt képe előtt. Hit geniusz: Fülöp Vilma. Remény Csáky Viola. Szeretet: Ormós Ilonka (a kép felett csoportosítva.) Hit: Hunyadi Ilonka. Remény Varga Erzsike. Szeretet: Gombácsi Margit. Jótékony-ság: Szombaty Ida. Munkásság: Hetey Valérka. Bölcsesség: Serfőzy Ilonka. IV. Üdvözlő, mondják: Ujvári Erzsike és Engesszer Ilonka. V. Záró ének. Alkalmi dal.

A Svetits-intézetben.

A Svetits leánynevelő intézet az ünnepségek alkalmából a következő tartalmu meghívót bocsátott ki:

Méltóságos és Főtisztelendő Dr. Wolafka Nándor, v. püspök, plebános, kanonok, főesperplebános 25 éves áldozópapi jubileuma alkalmából a Svetits-intézet növendékei e hó 29-én d. u. 6 órakor ünnepélyt rendeznek.

A helyszüke miatt a meghívó csakis a meghívottat jogosítja a belépésre.

Programm:

1. Üdvözlő ének: Méltóságos és Főtisztelendő Dr. Wolafka Nándor v. püspök ur 25 éves papi jubileumára; szövegét írta: Némethy Gyula dr., zenéjét Szemethy Géza dr. írta. Előadja a róm. kath. egyházi vegyes kar.

2. Alkalmi óda. Írta: Kovács József, Svetits-intézeti hitoktató. Előadja: Bosznay Ilona kisasszony.

3. Jubileumi életkép; magyarázza Bosznay Ilona kisasszony. Szereplők: Milöcker Giza, Klebelsberg Erna, Kúthy Anna, Mészáros Rózi, Fáy Natália, Rankay Irma, Bruckner Irén, Szuchán Bella, Szarukán Lili, Vaszil Erzi.

4. Verdi: »Il Trovatore« egyveleg; előadja: Alber József ur vezetése alatt műkedvelőkből álló zenekara.

5. »Engedjétek hozzám a kisdedeket« bibliai színmű 3 felvonásban. Szereplők: Jézus gyermekbarát Szombathy Margit. Apostolok: Rehák Rózi, Szarukán Klári, Térey Vilma, Lukács Erzi, Rónay Irén, Major Julia, Hadházy Jolán, Jablonczai Lenke, Bartók Bella, Pálffy Mariska, Kursinczy Anna, Dávid Róza.

Anyák: Gúró Ilona, Kovács Etelka, Alter Ilona, Gáspár Marcsa, Kurián Giza, Fidrus Józsa, Gyermekek: Kursinczy Ilona, Dusa Gizi, Dusa Miczi, Naszády Laczika, Lesska Mariska, Knoll Mariska, Buday Mariska, Szuchán Irma, Sáray Bella. Angyalok: Kúthy Anna, Fáy Natália, Bornyász Margit, Mauk Millike, Szalay Irén.

6. Böhm Károly: »La Grâce« előadja: Alber József ur vezetése alatt a műkedvelőkből álló zenekar.

Hódolati életkép. Szereplők: Bosznay Ilona, mint a jubiláns őrzőszelleme. Klebelsberg Emma, mint a Svetits-intézet nemtője. Virágos leányok: Csanak Margit, Bodnár Malvin, Schmid Selma, Zsiray Toncsi, Patay Etelka, Kurián Margit, Hadházi Annus, Reisz Erzi, Donogán Klári, Bornyász Viola, Engeszer Ilonka, Tóth Ibolyka, Friedl Idus, Killer Margit, Fridrigger Gizi, Paczelt Emma, Benke Sári. Angyalok: Bruckner Irén, Vágner Erzi, Györfi Lenke, Kánay Ilonka, Bodnár Iduska, Husz Rózsika, Blosberg Margitka, Dávid Katóka, Gúró Irénke, Györfy Margitka, Györfy Gizike, Kornhoffer Emmuska, Pálffy Ilonka, Ibrányi Piroska, Fejér Margitka.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Július 29. A huszárezred löversenye az iklódi pusztán. Július 31. Vadász-társulat közgyűlése. Augusztus 5. A 48-as kör nyári mulatsága a Karger-vendéglőben.

* **Anna nap.** Vitás kérdés a tudományban, mely még eldöntésre vár: miért tartják meg az összes hölgy-névnepok közül különösen Anna-napját olyan nagy ünnepélyességgel? Azért-e, mert nagyon sok szép asszonyt és szép leányt hívnak Annának? Vagy azért, mert az Annák talán kivétel nélkül mind tüzről pattant asszonykák, bájos leányok? A kinek kedve van, vitatkozhatik fölötte, mi egyelőre az arany középuton maradva, mind a két nézett elfogadjuk és aláírjuk. Annyi tény, hogy ma a közönség két táborra oszlik: Annákra és nem Annákra, azaz ünnepelekre és ünneplőkre s egyesülnek mindnyájan a vidám mulatságban.

Szent Anna napja alkalmával ünnepélyes mise és predikáció lesz az Orsolya-zárda templomában, melynek oltárképe a templom véd-szentjét, szent Annát ábrázolja. A szent misét Vinkler József felsz. püspök, nagyprépost tartja, ünnepi szent beszédet Pálffy Béla, a főreáliskola hittanára mond. A szent beszéd fél 10 órakor kezdődik, utána lesz a nagymise.

* **A voltai csata évfordulója.** Ünnepek van ma a Vilmos huszároknak. Ötvenkét évvel ezelőtt, 1848-ban az olaszországi táborzás alkalmával tüzték oda azt a babérlevelet a Vilmos huszárok dicsőséges történetébe, mely még ma is zöldelve emlékeztet a mult vitézségére s int a reményteljes jövőre. A Volta mellett vívott nagy ütközetet a Vilmos huszárok merész fellépése döntötte el az osztrák és magyar csapatok javára az olaszok ellenében s ezóta az ezred kegyeletesen megtüli évről-évre a nagy nap évfordulóját. Ma délelőtt a nagy gyakorlótéren diszben áll fell az egész hetedik huszárezred (a debreczeni osztály is Nagyváradon van jelenleg), ott Andrássy Péter katona-lelkész tábort misét mond, áldást oszt a szentséggel az ezredre s aztán lelkesítő ünnepi beszédet tart a hadfiakhoz. Délben a huszár tisztikar fényes bankettet tart, a legénység is jobb ebédet és egész napra pihenőt kap. Meg kell emlékeznünk még arról a nemes célú alapítványról is, melyet az ezred egyik kiváló tisztje, Bréda Viktor gróf tett. Négyezer koronás alapítványt létesített oly czéllal, hogy annak kamataiból a voltai csata évfordulóján egy őrmester, négy altiszt és négy közlegény részesítessék jutalomban.

* **József főherceg köszönete.** Mikor Ö Fensége legutóbb Nagyváradon, illetve Bihar-Diószegen időzött, Ponori Thewrenk István két cikket írt a »Tiszántul«-ban »József főherceg« és »Klotild főherceg imája« czímmel. József főherceg Ponori Thewrenk Istvánnak ezt a figyelmét ma Nagy-Szebenből táviratilag köszönte meg.

* **A főjegyző lemondása.** Ismert dolog, hogy Rácz Mihály, Nagyvárad város érdemes főjegyzője válni óhajt állásától. Ez a lemondás, melyet befejezettnek nem akartunk tekinteni, most már végleges határozat. A népszerű főjegyző az augusztus 9-iki városi közgyűlés elé fogja terjeszteni lemondó levelét. Ha Rácz Mihályt addig nem sikerül maradásra bírni, úgy kiírják a pályázatot Nagyvárad város főnótáriusi állására.

* **A közutak költségvetése.** A városi számvevőség már elkészítette az 1901. és 1902. évekre szóló közutak költség-előirányzatát. Az előirányzat szerint a fedezeti rész változatlanul a régi marad. A kézi napszám váltásdíja 3 korona és az igáaszám 6 koronában, a százalék szerinti utadó pedig 10 %-ban lett megállapítva. A költségvetést f. évi augusztus 2-án megtartandó közigazgatási bizottsági ülésen fogják tárgyalni, azután pedig felterjesztik a kereskedelemügyi miniszterhez.

* **Kereskedelmi alkalmazottak kongresszusa.** A nagyvárad kereskedő ifjak köre t. tagjait, valamint bármely kereskedő vagy kereskedő ifjut felkérjük, miszerint azon esetben, ha a Pozsonyban augusztus 20-án tartandó kereskedelmi alkalmazottak III. országos kongresszusán résztteni óhajtának, ebbeli szándékukat legközelebb f. hó 31-ig Fischer Emil urnál jelentsék írásban vagy szóval be. A Pozsonyba való utazásra a nagyméltóságú kereskedelmi miniszter ur olcsó uti jegyeket engedélyezett, a melyre szóló igazolványok augusztus első napjain lesznek általunk kiadva; az elszállásolás a pozsonyi kereskedelmi alkalmazottak egylete részéről díjmentesen történik. Nagyvárad kereskedő ifjak köre.

* **Rablás fényes nappal.** Vakmerő rablást követett el tegnap a Kolozsvári-utcán két notórius gazember: Demján József és Györgyövic Lajos. Csucs Jánosnak volt vagy ötvenforintja, a mit egy kendőbe kötve szeretettel és féltve szorongatott. Mert egész nyáron át dolgozott azért a pénzért verejtékes fáradsággal és most, hogy boldogan hazafelé tartott, nagyon vigyázott

rá. A két gazember egy régi tolvaj fogással élt. Az egyik eléje toppant és rákiáltott egy nagyot. Csucs János ijedten állott meg és ezalatt a másik, Györgyövícs Lajos kirántotta a zsebéből a pénzét, gyorsan átadta gaz társának és azzal mindketten kerekét oldották, Csucs János pedig ment a rendőrségre s elmondta a nagy baját. A rendőrség még aznap letartóztatta a két gazembert. Pataky fogalmazó fogta el Demjánt a Pecze-utcán. A pénzből már alig volt valami, nagy részét elmulatta. A két rablót, a kik mindent bevallottak, átszállították az ügyészséghez, Csucs pedig könyörög, hogy legalább annyi pénzt adjanak neki az ötven forintjából, hogy hazautazhassék.

* **A hivatalnokok szünete.** Győr-szab. kir. város tanácsa érdekes átirattal kereste fel városunk tanácsát. Győr város multkori közgyűlésén egy református pap azt indítványozta, hogy a tisztviselők vallási érületének megőrzése céljából vasár és ünnepnapokon, a hivatalos teendők végzése alól felmentessenek. A közgyűlés a nemes indítványt elfogadta. Most ilyen tartalmu átirattal kereste fel a mi törvényhatóságunkat is s reméljük a mi városunk is lesz annyira humanus, hogy a győri példát követni fogja s a nemes mozgalomban kollegáját támogatja.

* **A városligeti botrányok.** *Pankolits* Károly, a város ligeti szoda tulajdonosa panaszt adott be a polgármesterhez, melyben elpanaszolja a Városligetben divó rendtelenség eket és botrányokat. A kíváncsiak egész sokasága szemtelenkedik az uszoda körül s maguk a fürdőzők is botrányos magaviseletet tanúsítanak. Indokolt kérvényében a Városliget szigorubb felügyelet alá vételét kéri.

* **Iparosok párisi tanulmányutja.** A tegnapi számunkban említettük volt, hogy több nagyvárad i paros és iparossegéd is részestül a kereskedelmi miniszter által adományozott ösztöndíjakban, hogy a párisi nemzetközi kiállítás tanulmányozzák. Illetékes helyről annak a közlésére kértek fel bennünket, hogy *Szolga* Ferencz, *Véber* József és *Held* S. József a *kereskedelmi és iparkamarai*, *Máihé* István pedig az *ipartestületi* ösztöndíjjal teszik meg a tanulmányutjat.

* **A madridi csodagyermek.** Egész Madrid egy *Pedito Ariola* nevű fiúcskáról beszél most, ki zsenge kora daczára máris valóságos kis zongoraművész. Második Mozartnak nevezik a spanyolok. Parányi kezei nihetetlen gyorsasággal és ügyességgel futnak végig a billentyűkön. A királyné is látni akarta a mesebeli művész-csemetét és meghívta őt egy kis udvari ünnepélyre. A kis hős, mint a ki értékét ismeri, cseppet sem jött zavarba a fényes közönség előtt, hanem büszke öntudattal mutatta be művészetét. Csak amikor édességekkel kínálgatták, vesztette el férfias higgadságát és oly hirtelen kapkodott a pompás falatok után, hogy nadrágja lecsuszott. A »kinos« jelenetnek a királynő vetett véget, ki sajátkezűleg segített a kis művésznek toaletjét rendbe hozni.

— Köszönöm — csacsogott a kis művész nyugodtan — nagyon szép vagy, de hol van a koronád? A királynő megígérte a »kis Mozart« anyjának, hogy gondoskodik gyermeke művészi kiképzéséről, hogy valamikor igazi Mozart váljék belőle.

* **A brutális őrmester.** Az »Arad és Vidéke« című ujság ad hirt arról az esetről: Az aradi hadbírószág fogházába a minap egy oláh származású őrmestert szállították, aki Szegeden, ahol a százada van, kegyetlenül megkínzott egy *Lannert* Ferencz nevű bakát. A gyalogos őrmester, Hunyár Károly, indulatos, gonosz ember, különösen a magyar bakákat folytonosan büntette, ütötte-verte. *Lannert* három héttel ezelőtt kiakart menni a kaszárnyából, hogy Szegeden időző szüleit meglátogassa. Az ajtónál az őrmesterrel találkozott, aki káromkodás közt visszaparancsolta. A katona akkor még aznap a századkihallgatáson engedelmet kért *Matuska* Frigyes parancsnoktól és ez megengedte, hogy kimenjen. Ejjéltájban tért vissza *Lannert*. Az udvaron már várta az őr-

mester és kardot rántva, dühösen rátámadt. Össze-vissza kaszabolta a legényt, az arczát végighasította, a fejét betörte, aztán lecsukatta. Néhány percz mulva utána ment a börtönbe, ahol folytatta a kínzást. Rugdaltá, verte a legényt, akinek orrán-száján ömlött a vér. Másnap reggelig hevert ott eszméletlenül s akkor elszállították a csapatkórházba. A megkínzott katona még most is beteg. A századparancsnok később maga az ezredes kihallgatta a brutális őrmestert és a kihallgatás jegyzőkönyvét megküldték az aradi kerületi hadbírószágnak, mely most aztán elszállította Hunyárt.

* **Gyujtogató leány.** Kárász község lakosait pár hét óta állandó rettegésben tartotta egy hülye leány, a kit csak most sikerült a csendőrségnek ártalmatlanná tenni. *Tóbiás* Antal kárászi lakosnak van egy 18 éves hülye leánya, a ki eddig még senkinek sem ártott, azért a szegény szülei, kik napszámiban jártak dolgozni, a leányt felügyelet nélkül hagyták, szabadon kóborolt a községben. A mult hét végén *Tóbiásék* elmentek aratni. A hülye leányt egy kisebb testvérével otthon hagyták, egy rokonuk gondozására bízva őket, a ki velük egy házban lakott. *Tóbiásék* eltávozása után nagy tűz ütött ki a faluban, a mit csak nagy nehezen tudtak eloltani, de ez is nagy kárt okozott. Utána pár napra ismét tűz ütött ki és ez így ment egy hónap óta. Majdnem minden második vagy harmadik nap tűz támadt a faluban a nélkül, hogy a gyujtogatót keze kerithették volna. A lakosság egyrésze a községi előjáróság intézkedése folytán, éjjelenként állandóan őrködött, a gyujtogatót még sem tudták elfogni. E hó 21-én éjjel *Somodi* Józsefnek az udvarában elhelyezett takarmányát gyujtották fel. Eppen akkor járt *Somodi* háza körül egy csendőrrjárőr két községi esküdtel a mikor a széna kazal lángra lobbant és a gyujtogató — a ki nem volt más, mint *Tóbiás* Antal hülye leánya — el akart onnan futni. A csendőrség elfogta a leányt, a ki nevetve vallotta be, hogy ő gyujtotta fel a szénakazalt, hogy tüzet lásson.

Kinai háboru.

Szegény pekingi követeket annyiszor megölette már a *Daily Express* s annyiszor feltámasztották a félhivatalos táviratok, hogy egyenesen halhatatlanoknak kellene lenniök. Pedig milyen szép részletességgel megírták már a mézárálásnak minden egyes részletét! Szinte nehéz elhinnünk, hogy az egész csak a *Daily Express* találmánya; pedig *Li-Hung-Csang* alkirály egészen komolyan állítja, hogy ha az európai követeket — Kettelert kivéve — meggyilkolták volna, akkor ő nem tenne most hazája érdekében egy lépést sem.

Nagy mondás, csak az a baj, hogy a párisi ujságok szerint hallottunk már *Li-Hung-Csang*tól nagyobb mondásokat is s éppen azért bátorokodnak egyelőre az alkirálytól származó híreknek hitelt nem adni. A francia ujságok önértetét egyébiránt nem kevésbé emeli a hír, hogy újabb hírek szerint a hatalmak egy része Franciaországnak szánja a vezérszerepet a háboruban. S ha a kínai térképre egy tekintetet vetünk, még ezt kell a legelfogadhatóbb tervnek tekintenünk.

A boxerek lázadása még most egyelőre Peking közvetlen közelében pusztít; táboruk a főváros és a tenger, tehát Peking és *Tiencin* közt áll. Az bizonyos, hogy itt kell rájuk mérni a halálos csapást, de az is bizonyos, hogy a mely hatalom fegyverétől ez a csapás származni fog, az nem áll meg Peking előtt, de legalább a császári palotára kitüzi a maga győzelmes lobogóját. Peking köze-

leben van *Port-Arthur*, az orosz birtok, *Wei-hai-wei* angol telep és a német *Kiao-Csou*, melyek eddig kölcsönösen egyensúlyban tartották egymást. Ha akár-melyik e három hatalom közül venné kezébe a vezérséget, az ezt a szép egyensúlyt rögtön felbillentené s ha a negyedik hatalom, Japán kapná a főszerepet, annak a befolyása az összes európai érdekköröket sértené, első sorban az oroszokét. Monarchiánk és Olaszország minden nagyhatalmi állásuk mellett, mint rendesen, úgy itt sem jönnek számba, marad egyetlen komoly jelöltnek Franciaország.

A francia vezérség terve — Berlinből származott s rávall *Vilmos* császár élelátására. Ezzel a kínai vezérség kényes kérdését a legjobban megoldta, hízeltt vele a francziák hiúságának, így biztosította magának mégis a kellő befolyást az ügyek menetére, sőt, mint némely lapok sejtetni akarják, egy francia-német szövetség alapját tette le.

Magyarország és Ausztria, mint rendesen történni szokott, csatlakoztak a berlini jelszóhoz. Ebben áll a mi külügyminiszterünk finom diplomáciai élelátásának a bizonyosága és a mi nagyhatalmi állásunk fényes dokumentálása országvilág előtt.

A háboru mai állásáról a következő távirataink szólnak:

Mandzsuriái állapotok.

Pétervár. július 25. (Saját tud. táv.) A Mandzsuriában és a határszéli *Szemirecsenszk* és *Kuldsa* tartományokban uralkodó állapotokról jelenti a vezérkar e hó 21-iki kelettel:

Kuldsa határán minden nyugodt. Az orosz posta, a melyet négy kozák kísér, rendesen jár *Kuldsába* és vissza. A hivatalnokok és a magánemberek is akadálytalanul közlekednek. A konzul a legjobb viszonyban van a kínaiakkal, de a kínaiak titokban erősen készülődnek.

A csugucsuki konzul e hó 20-iki kelettel ezt táviratozta a főkonzulnak: Itt teljes nyugalom van. A kormányzó kezeskedik s nyugalom föntartásáról. A legnagyobb veszedelem a kínai vasut keleti szakaszát fenyegeti.

E hó 19-én kelt jelentések szerint a vasutnak *Dasicautól* északra lévő részét a hidakkal és 14 vasuti kocsiival egyetemben, továbbá a tautáji kőszénbányákat elpusztították és sok hivatalnokot és a védőcsapatok közül sok embert megöltek. A kínai csapatok *Impuban*, *Szjacsiliben* és más helységekből, a vasut közelében koncentrálnak. A kínaiak egész szervezkedése és támadásai azt bizonyítják, hogy jól előkészített terv szerint járnak el. Céljuk a kis különítmények utját elvágni és visszavonulásokat lehetetlenné tenni, hogy így megsemmisíthessék őket. Az orosz csapatok elktüdésének minden késleltetése csak növeli a kínaiak erejét, mert lehetővé teszi nekik, hogy megerősítsék magukat.

Li-Hung-Csang a helyzetről.

London, július 25. (Saját tud. távir.) A *Times*-nak jelenti *sanghai-i* levelezője 23-iki kelettel, hogy *Li-Hung-Csanggal* beszélgetett, a ki kijelentette előtte, hogy ha a mandsu-párt csakugyan meggyilkolta a követeket, semmi szín alatt sem vállalná el a tárgyalások vezetését. *Li-Hung-Csang* szerint a *cungli-jámennek* most az a szándéka, hogy megkéri a császárnét,

hogy mindenekelőtt élelmiszereket küldjön a követeknek, azután pedig gondoskodjék róla, hogy a követeket egy tábornok kíséretében Tiencinbe küldjék. Pekingben megszűnt a harc és az idegen csapatok a Zuho-hidtól délre, Tungfuzsiang csapatai pedig a hidtól északra állanak. A tervbe vett tárgyalások alapjára nézve azt mondta Li-Hung-Csang, hogy Kína mai pénzügyi helyzetében nem fizethet kártérítést, területátengedést pedig a nép nem engedne meg. Szerinte a hatalmaknak bele kellene egyeznie abba, hogy megigérik a közigazgatás reformálását és elmozdítják a mostani válságért felelős hivatalnokokat. — Ugyanennek a lapnak a jelentése szerint Li-Hung-Csangnak egy bizalmas embere kijelentette, hogy Li-Hung-Csang addig nem megy Pekingbe, a míg meg nem győződik róla, hogy a császárné most már belátja az eddig követelt politika balgaságát és felismerte a mai helyzet követelményeit.

A kínai császár Vilmos császárhoz.

Berlin, július 25. (Saját tud. táv.) Az itteni kínai követ megjelent a külügyi hivatalban és a kínai császár egy távirati jegyzékét adta át. Ebben a kínai császár leírja a nagy zavarokat, amelyek országában kitértek, sajnálkozását fejezi ki Ketteler meggyilkolása fölött és azt mondja, hogy továbbra is fenn akarja tartani a jó viszonyt Németországgal. Végezetül így szól:

A kínai kormány elleni általános harag eloszlására és a helyzet felderítésére csak az az egy mód marad fenn, hogy Németország segítségéhez folyamodjunk! Ezért e levélben megnyitjuk szívünket Felséged előtt abban a reményben, hogy ezáltal barátságos viszony fennmaradása biztosított és hogy Felséged indítatva lesz e cél elérésére valamely tervet kidolgozni és a vezetést átvenni, hogy az előbbeni állapotok ismét helyreállítsanak. Kérünk kedvező határozatot, amiért is hála Felséged iránt mindig élni fog.

Erre a következő kábeljegyzést adták át a kínai követségnek:

Bülow gróf államminiszter a külügyi hivatal államtitkára megkapta a kínai követségnek e hónap 21-éről keltezt kábel jegyzékét, amely a kínai császár Ő Felségének a császár és király Ő Felségéhez intézett távirati közleményt tartalmazta. Bülow gróf nem látja magát abban a helyzetben, hogy ezt a táviratot a császár és király Ő Felsége elé terjessze, amíg a Pekingben bezárt idegen követségek és az ottani idegenek helyzete nincs felderítve, a kínai kormány a császári követ bűnös meggyilkolásáért elégtételt nem ad és a népjogok s a civilizációnak megfelelő jövőbeli magatartásért kellő biztosítékot nem nyújt.

Li-Hung-Csangnak nem hisznek.

Páris, július 25. (Saját tud. táv.) A párisi lapok csak részben tartják megnyugtatónak a sanghaji francia konzulnak azt a táviratát, a mely szerint Li-Hung-Csang megígérte, hogy Pichon francia követnek nemsokára módjában lesz táviratot küldeni kormányának. A Figaro megjegyzi, hogy ha a pekingi követek Tiencinbe készülnek menni, bizonyára hírt adhattak volna már magukról.

Merénylet vagy véletlen.

London, jul. 25. (Saját tud. távirata.) A »Daily Express« jelenti Hong-Kongból e hó 24-iki kelettel: Mult vasárnap mikor az itteni baptista kápolnában az istentisztelet megkezdődött, egy szomszédos házban heves robbanás történt. A kápolnában jelen voltak nem esett bajuk. A kínaiak azt állítják, hogy a robbanást szerencsétlen véletlennek kell tulajdonítani, de megígérték, hogy a ház tulajdonosait halállal büntetik meg.

A követek visszanyerik szabadságukat.

Róma, július 25. (Saját tud. táv.) A londoni nagy követtől ma éjjel távirat érkezett, a mely azt mondja, hogy alaposan lehet remélni, hogy a pekingi követek nemsokára visszanyerik szabadságukat.

Itt is azt hiszik, hogy a kínai kormány csak azért tartja fogva a követeket, hogy kedvező békefeltételeket csikarhasson ki.

Washington, július 25. (Saj. tud. távirata.) Sheng azt táviratozza az itteni kínai követnek, hogy az idegen követeket fedezet mellett Tiencinbe fogják vinni. A kínai kormány nemcsak oltalmazta őket, hanem élelmiszereket is juttatott hozzájuk.

Brüsszel, július 25. (Saját tud. táv.) Lingve-Jang itteni kínai követ megerősíti, hogy a pekingi követek urban vannak Tiencin felé.

Mac Kinley üzenete.

Washington, július 23. (Saját tud. távirata.) Az az üzenet, a melyet a kínai császár Mac Kinley elnöknek küldött, nagyjából ugyanazt tartalmazza, mint a német császárhoz intézett üzenet. Mac Kinley tegnap ezt válaszolta a kínai császár üzenetére:

Örömmel értesülök róla, hogy Felséged elismeri, hogy az amerikai kormány és az amerikai nemzet nem akar egyebet Kinától, mint ami jogos és méltányos. A csapatokat partra szállítottuk, hogy a követéséget megszabadítsuk és a szerződéses jogok alapján megvédjük a Kinában tartózkodó amerikaiak életét és vagyonát. Felséged leveléből kiténik, hogy azok a rossz indulatú emberek, a kik a német követet meggyilkolták és a többi pekingi követet ostromolták, fellázadtak a császári hatóságok ellen. Ha így áll a dolog, kérem Felséged kormányát:

1. Jelentse ki nyilvánosan, hogy az idegen követek élnek-e még és milyen helyzetben vannak.

2. A diplomatáknak azonnal engedje meg, hogy szabadon érintkezhessenek kormányaikkal és hártsanak el minden veszélyt, a mely életüket és szabadságukat fenyegeti és

3. utasítsák a kínai császári hatóságokat, hogy a felmentő sereggel összeköttetésbe lépjenek és közremunkálkodjanak velük az idegenek védelmére és a rend helyreállítására.

Ha ezt a három pontot teljesítik, azt hiszem, semmi sem fogja akadályozni a legutóbbi zavargásokból folyó összes kérdések barátságos elintézését. Amerika barátságos jó szolgálatait a többi hatalmasság beleegyezésével szívesen fogja rendelkezésére bocsátani Felségednek.

Londonban reménykednek.

London, július 25. (Saj. tud. táv.) A Reuter-ügynökség közlése szerint hivatalos londoni körökben azokra a folyton érkező hírekre, hogy a pekingi követek még élnek, ismét reménykedni kezdenek.

Ő Felsége és a kínai követünk.

Bécs, július 25. (Saját tud. távirata.) Ő Felsége Czikan bárót, a ki jelenleg Bécsben időzik, megdorgálta, hogy ily veszélyes időben állomáshelyét elhagyta. Czikan báró követünk rögtön Kinába utazott.

Hír a követekről.

Berlin, július 25. (Saját tud. táv.) A Wolff-ügynökség jelenti Sanghaiból: E hó 17-én Pekingből egy futár érkezett Peitangba azzal a hírrel, hogy a követek 16-án még éltek és Csing herceg és Junglu oltalma alatt álltak. Li-Hung-Csang, a ki most itt van, szintén azt állítja, hogy a pekingi követek még élnek.

Az idegenek veszedelme.

London, július 25. (Saj. tud. táv.) Csifuból jelentik: A pekingi angol követségen lévő idegenek sürgős segítségre szorúlnak, mert betegség pusztít közöttük. A kínai csapatok folytatják az ostromot.

IRODALOM.

Majláth gróf a hitelszövetkezetekről. A magyar szövetkezeti mozgalomban az egészségesebb közgazdasági és szociális politikának buzgó harczosa, Majláth József gróf, a párisi hitelszövetkezeti kongresszus alkalmával egy francia nyelven irt füzetet tett közzé a magyar hitelszövetkezetek fejlődéséről. A füzet érdekesen írja le azt a viszonyt, melyben 1848-at megelőzőleg a földesur a jobbágygal állott. Utal rá, miként szakította szét ezeket a köteleket a legutóbbi fejlődés és miként toladott be a volt földesur a jobbágy közé az ingó tőke körmönfont harczosa: az uszolás. Így burjánzott fel a visszavonás a föld népénél, így vertek gyökeret a romboló törekvések s így sikerült a békés egyetértés helyébe ezeknek ellenkezőjét tölteni.

A füzet ezután vázolja a hitelszövetkezetek fejlődésének történetét. Utal az akadályokra az elért eredmények nagyságára, végül előadja a legutóbb történeteket, nevezetesen az O. K. Hitelszövetkezet alakítását és a regionális szövetkezeti központok fejlődését is. Majláth gróf kétségkívül szolgálatot tett a magyar hitelszövetkezeti ügynek, hazánkban, hogy bemutatta a világ Párisban összegyűlt szövetkezeti zászlóvivőinek a magyar szövetkezeti ügy fejlődését. Reméljük, hogy ez által csak öregíti azt a rokonszenvet idegen bajtársainknál, melyet ki nyerni eddigé is sikerült.

Igazságszolgáltatás.

Tolvaj huszárok. Egy fiatal legény ült tegnap a vádlottak padján, mert azt mondták rá, hogy lopott. **Tomicek** Andrásnak hívják a kemény legényt, a ki különben Nagy-Körözsön kovácmesterséggel foglalkozik. Még öt évvel ezelőtt besorozták volt huszárnak s szolgálati idejét a nagyváradi Vilmos huszároknál töltötte. Nagy küzdelemmel végig töltötte azt a három kemény évet, a mikor 1898. évi október első napjaiban szabadságolták. S hogy nyomtalanul ne menjen el, maradandó emléket hagyott hátra, melynek kárát **Kovács László**, az akkor beköltözött új kantinos érezte meg.

A derék legény szövetkezett két cimborájával és a kantinos raktárába tört, a honnan vagy 120 frt értékű bolti árut ellopott. A káros hiába kutatott s első gyanúja a cselédjére esett. Midőn azonban annak az ártatlansága kiderült, az erélyes vizsgálat nyomra vezetett s a tettést **Tomicek** András és társai személyében derítette ki.

A lopást nagyon ügyesen tervezték ki. A szomszéd szin ajtajának a lakatját feltörték, a

honnan csak egy három méteres deszkafal választotta el a raktárt.

Azonban az akadályt egy létra segítségével leküzdötték és csekély megerőltetés után sikerült is nekik a célzt elérni.

A tolvaj, már mint »cibil« követte el a lopást s így ügye a nagyvárad kir. törvényszék elé került, míg a két czimborája, mint akkor tényleges szolgálatban álló katonák, a hadi törvényszék elé került s egy-egy évi súlyos rabságot mért a huszárokra, melyet már ki is töltöttek.

A vádlott nem akart visszaemlékezni semmire és mindent konokul tagadott. A szembeállításnál érdekes jelenet volt. *Baranyi* Sámuel huszár szemébe vágta lopását és szemrehányást tett neki, hogy az ő vétké miatt kellett neki is bűnhődnie.

— Szóljék igazat, mit tagad kend, mit hazudik. Igaz az, a miért a törvénybe hívták, maga vitte el a lopott portékát egy zsákban.

S mikor a másik huszár is hasonlóképp vallott, nem akarta beismerni tettét, hanem tagadott, egyre tagadott, mert mint mondta, czimborái összebeszéltek ellene és boszúból mondanak nem igazat. Ő ártatlannak modította magát, mert ő nem lopott, ő nem hibás s csak ráfogják.

Azonban bármennyire iparkodott feltüntetni napnál fényesebb *ártatlanságát*, a tanúk vallomásukra megesküdtek s a felmerült bizonyítékok alapján bűnösnek mondták ki az igazságos bírák. A rideg büntetőtörvénykönyv nem kegyelmezett neki s minthogy a lopás nagy bűn, kir. törvényszék *Nagy* József törvényszéki bíró elnöklelte alatt a vádlottat *nyolcz hónapi* börtönrre és három évig terjedőleg hivatal és politikai jogainak a felfüggesztésére ítélte el.

A vádlott azonban nem volt megelegedve az ítélettel és bejelentette, hogy *appellál*.

A ki nem akart lopni. Nem akart lopni és mégis a bírák elé állították. A dolog úgy áll, hogy *Szuszorra* Juon steji lakos jó viszonyban állott *Purle* Vaszali szomszédjával s olykor-olykor kacintott is annak a fiatal feleségére. Gyakran eljárógatott hozzájuk, azonban a fiatal menyecske nem viszonozta a szomszéd fellobanó szerelmét. Szuszorra ezért megakarta magát bosszulni s furfangosan kieszelte, hogy éjnek idején meglopja a szomszédot. Sokáig leste a kedvező alkalmat, a mi idővel meg is jött. A mikor megneszelte, hogy a szomszédék már mélyen alusznak, átment az udvarba és a hombárból lopni akart. Már javában feszegette az ajtót, már le is törte a lakatot, a mikor egyszerre nyílt a ház ajtaja és a gazda a tolvaj szomszéd mellett termett.

A meglepett tolvaj ekkor egész flegmatikusan köszönt:

— Adj Isten jó estét szomszéd ur.

S mikor a gazda kérdézködött, hogy mit jár itt ilyen későn, furfangosan azt válaszolta, hogy a feleségével viszonya van s a lakat zörögésével kiakarta csalni. Azonban a letörött lakat másról beszélt.

Szépecskén nyakon csipte s miután utralóval jól ellátta, szabadon hazaeresztette, másnap pedig feljelentette az elüljáróságánál.

Az ügyet tegnap tárgyalta a nagyvárad kir. törvényszék. A vádlott azzal védekezett, hogy ő azért zörgette meg a lakatot, hogy az asszonyt kicsalja, azonban nem ért el vele hatást, mert a tanu állítása szerint a lakatot letörve a zsebében találta. A kir. törvényszék nem volt hajlandó ezt a védekezést elfogadni s a vádlottra kimondta a szentenciát. Minthogy a felmerült bizonyítékok bűnösségét igazolták, *három havi fogházra* ítélte el. A vádlott felebbezett.

A nagyvárad kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Dobosfy Alajos*.

- 1990 Kódi Jenő hagyatéki ügye — áttétel.
1993 Ifj. Popper József — Kövér Dezső — helybenhagyva.
2114 Molnár György — Horváth Mihály és neje — helybenhagyva.
2115 E. Plihal utóda — Reich B. Károly — helybenhagyva.

2725 Pesti Magyar Kereskedelmi Bank — özv. Prepeliczay Károlyné — helybenhagyva.

2131 Sudruszcebe gazd. Bank — Brüll Sámuel — helybenhagyva.

2171 Diósi Ödön csőd leltározási ügye — helybenhagyva.

2172 Sonnenfeld S. — gróf Csáky Sándor — helybenhagyva.

2175 Klinkovits József és társa — I. Gyulai és Vidéki Fi- és Leánykiházásító Társaság — helybenhagyva.

2176 Pécskai Takarékpénztár — dr. Braun Zs. és neje — megsemmisítve.

Előadó: *Balogh Samu*.

1974 Farkas Lőrincz becsületsértés — visszatartatva.

2046 Klein József sikkasztás — helybenhagyva.

2064 Szász Ádám és társa lopás — részben megváltoztatva.

2065 Korom János és társa testi sértés — részben megváltoztatva.

2067 Ivanovits Janku testi sértés — rendelet.

2068 Kucsera János és társa lopás — helybenhagyva.

2073 Peru Jóskáné halált okozó testi sértés — helybenhagyva.

2475 Paricsek Mihály magánokirathamisítás — határidőhöz kötve.

2322 Frensz Juon testi sértés — megsemmisítve.

TANUGY.

Ösztöndíjak az állatorvosi főiskolán. A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolára a jövő 1900—1901. tanév elején legkevesebb hét gimnázialis vagy reáliskolai osztály elvégzéséről szóló bizonyítvány alapján történhetik a beiratkozás, míg a középiskola hatodik osztályából és a polgári iskolából nem vétetnek fel többé hallgatók. Jeles vagy legalább általános jó osztályzatú gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján beiratkozó hallgatók évi 600 koronás állami ösztöndíjban részesülhetnek. Az eziránti folyamodványok a földmivelügyi m. kir. miniszterhez czimezve és az érettségi bizonyítvány másolatával, valamint vagyontalansági bizonyítvánnyal felszerelve lehetőleg az évi július hónap végéig nyújtandók be az állatorvosi főiskola rektori hivatalában.

SZINHÁZ.

Szini növendékek szini előadása Nagyváradon.

Szépnek ígérkező előadást rendeznek *Rákosi* Szidi hírneves szini iskolának *nagyváradai növendékei* aug. 5 és 9-én a »Fekete Sas« nagytermében, mikor is szülővárosuk közönségének fogják bemutatni a szini pályán szerzett képzettségüket.

Szinre kerül *Makai* Emil hírneves írók »*Őh azok a klubok*« és a »*Robinsonok*« egy-egy felvonásos kitérdő darabjai, — lesz ezenkívül ének, szavalat, monolog s értesülésünk szerint a zenét a 37-ik gy. ezred zenekara fogja szolgáltatni. — A közönség között már is nagy érdeklődés mutatkozik, annál is inkább, mivel a tiszta jövedelmet *E. Kovács* Gyula sir emlékének alapja javára fordítják.

MULATSÁG.

Mulatság a nagyszalontai főgimnázium javára. A »*nagyszalontai felsőbb tanulói ifjak*« folyó évi augusztus hó 4-én Nagyszalontán, a »*Népkerti Vigadóban*« a Nagyszalontán létesítendő főgimnázium javára zártkörű táncmulatságot rendeznek. Belépti-díj: Személyenként 1 korona. Kezdeté este fél 9 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Jegyek előre válthatók: Czajlik György és Saád József urak gyógyszerésztárában.

Rendező bizottság: Dr. Balogh Elek diszelnök, Hadházy Kálmán diszelnök, Nagy Márton diszelnök, Balogh Lajos r. b. elnök, Balogh Sándor r. b. alelnök, Ifj. Hadházy Kálmán r. b. pénztárnok, Podhraczký Ferencz r. b. jegyző, Balogh Andor r. b. ellenőr, Szilvássy Béla r. b. ellenőr.

Rendezők: Balogh Imre, Balogh János, Benkő Sándor, Bonczos László, Bösztörményi Géza, Csatári Imre, Csatári László, Cseresznyés Jenő, Czegledy Domokos, Czinczár Sándor, Deutsch Dezső, Hadházy András, Herczeg Sándor, Kapéry Béla, Klein Ferencz, Lehoczky Gyula, Mezei Sándor, Mogyorós István, Ryhliczky Zoltán.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából fordította: K-6.

4.

I.

— Nekem úgy látszik, szóló Raucourt néhány percz múlva, hogy nem nehéz a büntett részleteit megállapítani. A gyilkos valamelyik ajtón jött be, a kályha mellett elhaladván magához vette ezt a görbe vasat és azzal egy ütést mért Ledoux homlokára. Mikor ez összeesett, feltörte a pénzeszekrényt és széthányta az iratokat; dolgát elvégezvén megmagyarázhatatlan dühvel, mely azonban nem ritka a bűnkrónikákban, neki esett a holttestnek és azt össze-vissza zuzta. Azután az ajtókat belülről bezárta, az ablakot kinyitotta és nyugodtan távozott.

— Lehetséges, hogy így történt a dolog, felelt a vizsgálóbíró, mindazonáltal szükséges adatokat beszereznünk és rendszeres vizsgálatot tartanunk.

Azután a csendőrtiszhez fordult.

— Legyen szives a ház alkalmazottait elővezetni.

Mig a tiszt eleget tett a felszólításnak, a két kiküldött szemügyre vette a kandalón és íróasztalon levő tárgyakat.

Mikor a csendőrtiszt visszatért, az ügyész és a bíró helyet foglaltak egy-egy karszékben és megkezdték a kihallgatást. Először Jeannet, a gazdasszonyt vezették be.

— Bizonyára tudja, szóló a bíró, hogy mi történt itt ez éjjel: urát megölték. Nem vett észre semmi különöset a házban?

— Nem uram, semmit. Tegnap este Ledoux ur szokása szerint bezárkózott irodájába. Azon sem aggódtam, hogy reggel nem láthattam, meg azt gondoltam, hogy vásár lévén, jókorabb ment le, mint máskor.

— Hány órakor ment tegnap Ledoux ur irodájába?

— Ebéd után azonnal a szalonka ment a kisasszonnyal és mikor kevéssel azután a lépcsőházon átmentem, láttam őket ide jönni. Akkor nyolcz óra lehetett.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Vonat karambol.

Dortmund, július 25. (Saját tud. táv.) Az éjjel 2 órakor a kameni állomáson egy gyorsvonat összeütközött egy ott álló tehervonattal. A gyorsvonat mozdonyvezetője és fűtője súlyosan megsérült, a vonatszerelő, a málhamester és öt utas könnyű sérülést szenvedett. Az anyagi kár is nagy.

Cseh zavargások.

Prága, július 25. (Saját tud. távirata.) Jungbruezlauból jelentik: Vasárnap este 8 óra után Alt-Benatekben *Pick* Mórícz kereskedő háza előtt csődület támadt. A tömeg, amely vagy 300 emberből és pedig nagybárra munkásokból állott, bevete a bolt ablakait és már fosztogatásra készült, midőn a csendőrség közbelépett és az izgatott tömeget nem kis fáradsággal szétverte. Néhány rovott multu embert

le is tartóztatott. A támadásra az a kószta hír adott okot, hogy Pich magához édesgette és megölte egy földművesnek tizenhárom éves fiát. A község csendőrségét meg kellett szaporítani. A csendőrségnek másnap is akadt dolga. Az izgalom csak akkor csillapodott le, mikor kiderült, hogy a nyomaveszett fiu a szülei elől Ciltabe szökött és nincs semmi baja.

A délafrikai háború.

London, július 25. (Saj. tud. táv.) A Daily News jelenti Laurencó-Marquezból, hogy Lombardot, a kumati-poorti búrok parancsnokát Svázi-föld határán egy angol őrző megölte. A Times jelenti Watervaalból 23-iki kelettel: Clery tábornok ma előrenyomult Watervaal felé. Az angolok bal szárnyán csatározás volt tekintélyes számú búresapattal. Fokvárosból jelentik a lapok tegnapi kelettel, hogy a czarintoni és rhodéziai tábori csapat tegnap megtámadta a búrok hadállását a Selens folyónál és heves harc után rohammal bevette a tábort. Az angolok vesztesége 4 halott és 19 sebesült volt. A búrok vesztesége nagy volt.

A pestis.

Konstantinápoly, jul. 24. (Saj. tud. táv.) A bejruti provenienciákra elrendelt tíz napos vesztégzárt 48 óra megfigyelésre szállították le. Szmirnában még két pestises megbetegedés és egy haláleset fordult elő.

KÖZGAZDASÁG.

Anthrax Biharon. Bihar község lakosságát súlyos csapás érte tegnap. Mint levelezőnk jelenti tegnap éjjelen egyszerre 3 udvarban hullott el 1—1 darab szarvasmarha s az

óta is 6 újabb betegülési eset fordult elő. A hatóság gyors intézkedése folytán még a mai napon megállapított a lépfene (anthrax) járványos fellépte és a hatósági zár azonnal elrendeltetett.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, július 25.
Buza októberre	7.63
Buza júniusra	7.95
Uj tengeri	5.97
Rozs okt.	6.74
Zab okt.	5.20
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

	Budapest, július 25.
Oszták hitel	674.—
Magyar hitel	693.50
Allamvasut	663.75
Rimamurányi	520.—
Magyar jelzálog	426.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. július 25-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	96.—
Magyar koronajárdék	90.70
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	100.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	90.50
Italmérési jog megváltási kötvény	98.—
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	138.50
Oszták járdék papirban	97.50
Oszták járdék ezüstben	97.25
Oszták járdék aranyban	96.25
Oszták korona járdék	96.75
Oszták államsorsjegyek	134.50
Oszták magyar bankrészvény	17.10
Magyar hitelbankrészvény	691.—
Oszták hitelintézet részvény	670.50
Párisi vista	96.50

20 frankos arany (Napoleond'or)	19.81
Németbirodalmi márka	118.50
London vista	242.80
20 márkás arany	28.72

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A kereskedelmi és iparkamara hirdetései.

2638
1900 sz.

Értesítés.

A budapesti I. honv. kerületi parancsnokság a Nagy-Szalontán és vidékén tartandó hadgyakorlatok tartama alatt szükséges termény- és anyagjárandóság biztosítására;

A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége vonósortrópó készülékek szállítására;

A m. kir. államvasutak igazgatósága fém-, aczél- és vasnemű anyagok szállítására;

A nagyváradi kir. itélőtábla elnöksége gyertya és fa szállítására pályázatot hirdet.

Miről az érdekelteket azzal van szerencsénk értesíteni, hogy a jelzett pályázatok közelebbi feltételei a kamarai iródban a hivatalos órák alatt d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők.

Nagyvárad, 1900 július 25.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara

Janky József,
elnök.

Dr. Sarkadi Lajos,
titkár.

A FÉLIX GYÓGYFÜRDŐBEN

folyó évi július hó 29-én, vasárnap

FÉNYES

ANNA-BÁLT

rendezünk

BELÉPTI-DIJ NÉLKÜL.

Kezdeté este 6 órakor.

A zenét a vásárhelyi Béla cigány zenekara fogja szolgáltatni.

Jó ételekről és italokról gondoskodva lesz.

Éjjel 2 órakor külön vonat.

Tisztelettel

A fürdőkezelőség.